

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

ਦੁਲਤ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਪਰਾਧੀ, ਜੇ.ਜੇ.

ਰਾਜ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1954 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 468

ਪ੍ਰੈਸ (ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲੇ) ਐਕਟ (1951 ਦਾ LVI)—ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (1860 ਦਾ XLV)—ਧਾਰਾ 292—ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ (1897 ਦਾ X)—ਧਾਰਾ 26—ਧਾਰਾ 292, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, ਚਾਹੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰੈਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ (ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲੇ) ਐਕਟ—ਇੰਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨਾ—ਸੈਕਸ਼ਨ 292, ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿਚ "ਅਸਲੀਲ" ਸ਼ਬਦ, ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ (ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲੇ) ਐਕਟ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 292 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 292 ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ (ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲੇ) ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀਲ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲੀਲ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹਰ ਉਮਰ, ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਟੈਸਟਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਸਲੀਲਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲੀਲਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਇਹ ਹੈ: ਕੀ ਅਸਲੀਲ ਦੇ ਤੌਰ

'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਅਜਿਹੇ ਅਨੈਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰੇਕਸ ਬਨਾਮ ਰਾਈਟ (1), ਲੇਵੇ ਬਨਾਮ ਡੋਰਲਿੰਗ ਐਂਡ ਸਨ (2), ਦ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (3), ਸੁਕਾਂਤਾ ਹਲਦਰ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ (4), ਦ ਕੁਈਨ ਬਨਾਮ ਹਿਕਲੀਨ (5), ਅਤੇ ਦ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਮੁਲਖ ਰਾਜ, ਆਦਿ (6), ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮਿਤੀ 16 ਜੂਨ, 1954, ਸ਼੍ਰੀ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ, ਧਾਰਾ 30, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਮਿਤੀ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ।

ਕੇ.ਐਸ. ਚਾਵਲਾ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਚ.ਆਰ.ਸੇਢੀ ਅਤੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ ਹਕੀਮ ਦੀਨਾ ਨਾਥ, 'ਮੁਨੱਵਰ' ਨਾਮਕ ਰਸਾਲੇ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਕੀਪਰ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਜਰਨਲ ਦੇ ਮਈ ਅਤੇ ਜੂਨ 1953 ਦੇ ਦੋ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਲੇਖ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 292 ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਰਨਲ ਦੇ ਹਰੇਕ ਅੰਕ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਚਾਰਜ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਲੇਖਕ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲੀਲ ਸੀ। ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦਾ ਰੱਖਿਅਕ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਲੇਖ ਉਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਲੇਖ ਅਸਲੀਲ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਲੇਖ ਅਸਲੀਲ ਸੀ ਅਤੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ 200 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਪਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲੇ-ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਚਾਰਜ 'ਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 75 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 25 ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 521 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਲੇਖ ਵਾਲੇ ਜਰਨਲ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਦੀਨਾ

ਨਾਥ ਅਤੇ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 292, ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1951 ਦੇ ਪ੍ਰੈਸ (ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲਾ) ਐਕਟ ਨੰ: 1951 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1951) ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ)। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 292 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਲੇਖ ਅਸਲੀਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 417, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 292, ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, ਨੂੰ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਖੁਦ ਫਾਰਵੇਲ ਐਲ ਜੇ, ਰੈਕਸ ਬਨਾਮ ਰਾਈਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। (1), ਲੇਵੇ ਬਨਾਮ ਡੋਰਲਿੰਗ ਐਂਡ ਸਨ, (2) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਪੰਨਾ 784 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ-

“ਰੈਕਸ ਬਨਾਮ ਰਾਈਟ (1) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਮੈਨਸਫੀਲਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ 2 ਹਾਕਿਨਜ਼ ਪਲੇਜ਼ ਆਫ ਦ ਕਰਾਊਨ (1824 ਐਡੀ.), ਪੀ. 290 ਦੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: 'ਸੱਚਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ: ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੁਰਮ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਸੰਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ - ਪੁਰਾਣੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹਟਾਉਂਦਾ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ' ਉੱਥੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਧੀ ਅਜਿਹੇ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ। ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਜੁਰਮ ਨੂੰ

ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਜੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਿਤਾਬ "ਇੰਟਰਪ੍ਰੀਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਟੈਚੂਟਸ" ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲੇ ਲਈ 1951 ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹੁਣ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰੈਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਖਬਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੀਐਮਐਸ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਬੁਕਸ ਐਕਟ, 1867 (1867 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ XXV) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਵਿੱਚ ਨਿਰਦਿਸ਼ਟ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1951 ਦਾ ਐਕਟ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਛਾਪਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

"3. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਕਰਨ 'ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਬਦ, ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ-

(i) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਤੋੜ-ਫੇੜ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ; ਜਾਂ

(ii) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ

ਕਤਲ, ਤੋੜ-ਫੇੜ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਜੁਰਮ; ਜਾਂ

(iii) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ

ਭੇਜਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਵੰਡ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ; ਜਾਂ

(iv) ਸੰਘ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਭਰਮਾਉਣਾ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨਾ; ਜਾਂ

(v) ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ; ਜਾਂ ਜੇ-

(vi) ਘੋਰ ਅਸਲੀਲ ਹਨ, ਜਾਂ ਘਿਣਾਉਣੇ ਹਨ

ਜਾਂ ਅਸਲੀਲ ਜਾਂ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ।

ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ॥ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

“ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੈ, ਸ਼ਬਦਾਂ, ਸੰਕੇਤਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਜਾਂ ਨਿਊਜ਼ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦਾ ਇਰਾਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਲੀਲ ਜਾਂ ਅਸਲੀਲ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (vi) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ।

ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 6 ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਕਿ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਗੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤਰਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅੱਗੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਈ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਪ੍ਰੈੱਸ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ

ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਅਕ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰੈਸ ਛਾਪਦਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮਾਮਲਾ ਭਾਵੇਂ ਅਸਲੀਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤਰਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 7 ਤੋਂ 9 ਵਿਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਨ ਪਰ ਧਾਰਾ 9 (3) ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਰੱਖਿਅਕ ਜੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਖਬਾਰ ਆਦਿ ਨੂੰ ਛਾਪਦਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। (2) ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਰੱਖਿਅਕ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 5 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ 8 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਵਿੱਚ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਅਖਬਾਰਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਧਾਰਾ 34 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਐਕਟ ਲਈ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 4 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 5 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 7 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਛਾਪਾਈ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲਾ ਦੁਬਾਰਾ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਭਾਵੇਂ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਸਿੱਧੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਇੱਕ ਅਸਲੀਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਅਸਥਾਈ ਲੇਖ ਅਸਲੀਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ

ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹੋਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਅਸਲੀਲ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਜੇ ਮੈਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ 1867 ਜਾਂ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ 1867 ਜਾਂ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਰਨਾ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 1951 ਦਾ ਐਕਟ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਰੋਕਥਾਮ ਹੈ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 9 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਕਾਰਵਾਈ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 292, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਲੀਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਖ਼ਤਿਆਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਤਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 292 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਲੈ ਕੇ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 292, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਨੂੰ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਨਾਲ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 292, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 292, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। .

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (1) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 409, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਬਾਰੇ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 5(1) (ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 1947 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 1947 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਸਲੀਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 292, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ, 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਹੈ ਅਤੇ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 292, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਨੂੰ ਭਾਵਪੂਰਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

"ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੇ ਜਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਜ਼ਿਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਨਰਲ ਕਲੇਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਗੱਲ

'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਧਾਰਾ 34 ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ।

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 292, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਨੂੰ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਲੇਖ. ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ 'ਮੁਨੱਵਰ' ਰਸਾਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਮ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 526 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ। ਗੁਣ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਰਨਲ ਦੇ ਆਮ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੇਖ ਲਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅੰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਹਵਾਲੇ ਸੈਕਸ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਸਲੀਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਵਿੱਚ 'ਅਸਲੀਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲੀਲ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹਰ ਉਮਰ, ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਟੈਸਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਸਲੀਲਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਕਾਂਤਾ ਹੈਦਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ,

(1) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਮਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। "ਅਸਲੀਲਤਾ ਦਾ ਟੈਸਟ ਕੈਕਬਰਨ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ, ਦ ਕਵੀਨ ਬਨਾਮ ਹਿਕਲਿਨ, (2) ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਕਬਰਨ, ਸੀ ਜੇ, ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਅਸਲੀਲਤਾ ਦਾ ਟੈਸਟ ਇਹ ਹੈ, ਕੀ ਅਸਲੀਲਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਅਜਿਹੇ ਅਨੈਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਡਿੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਦ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਮੁਲਖ ਰਾਜ, ਆਦਿ (3) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਸਲਾ ਅਤੇ ਫਲਸ਼ੋ, ਜੇ.ਜੇ. ਇਸ ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਗਿਆਨੀ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਸ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਕਬਰਨ ਸੀ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਤੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲੇਖ ਅਸਲੀਲ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਰੱਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਿੰਨਾਂ ਦੇਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜੇਕਰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡੀਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਅਨੁਵਾਦਕ, ਸ੍ਰੀ ਨਵਲ ਕੁਮਾਰ ਐਡੀ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ।